

Lähtettäjä:

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry
Annankatu 29 A 16
00100 Helsinki
suojelusihteeri@tringa.fi

Vastaanottaja:

Helsingin kaupunki, kirjaamo,
kaupunkiympäristön toimiala
PL 10, 00099 Helsingin kaupunki
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Mielipide Östersundomin lintuvesien hoito- ja käyttösuunnitelman luonnoksesta (diaarinro HEL 2024-001934)

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys — Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry:n (rek.nro 116.353, 4350 jäsentä loppuvuonna 2023) tarkoituksena on edistää ja kehittää lintuharrastusta, lintujen- ja luonnonsuojelua sekä toimia alueensa lintuharrastajien ja tutkijoiden yhdyssiteenä. Yhdistyksen toiminta-alue on Helsinki ja sen ympäristö (entinen Uudenmaan maakunta sekä Sipoo entisellä Itä-Uudellamaalla).

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry on perehtynyt Östersundomin lintuvesien hoito- ja käyttösuunnitelman luonnokseen ja liitteisiin ja lausuu mielipiteenään seuraavaa.

Yleistä

Östersundomin lintuedet muodostavat maakunnallisesti arvokkaan aluekokonaisuuden, jonka linnustolliset arvot ovat etenkin alueen pesimälinnuston osalta vuosikymmenten mittaan heikentyneet merenlahtien rehevöitymisen ja umpeenkasvun myötä. Vaikka alueelle on aiemminkin laadittu erinäisiä hoito- ja käyttösuunnitelmia, ovat tarvittavat kunnostus- ja hoitotoimet jääneet toteuttamatta aina vuonna 2020 Bruksvikenillä ja Torpvikenillä aloitettuihin hoitotoimiin saakka. Tämä pitkään jatkunut toimetttömyys on heijastunut negatiivisesti paitsi alueen linnustoarvoihin, myös Natura 2000 -verkostoon kuuluvan ja rajaukseltaan osin päällekkäisen Mustavuoren lehdon ja Östersundomin lintuvesien suojelutavoitteisiin.

Nyt nähtävillä ollutta hoito- ja käyttösuunnitelmaa on siis odotettu pitkään, ja suunnitelma on hyvin tervetullut. Pidämme suunnitelmaa erinomaisesti valmisteltuna, kattavana ja perusteellisena, ja suunnitelman valmisteluvaiheen osallistamisprosessi ja vuorovaikutus ansaitsevat niin ikään kiitoksen. Nostamme tässä yhteydessä esille myös sen ilahduttavan seikan, että Helsingin kaupungin arvokkaille lintualueille ja niiden läheisyyteen viime vuosina laatimat hoito- ja käyttösuunnitelmat ovat järjestään olleet laadukasta työtä. Toivomme saman korkean tason jatkuvan vastaisuudessa esimerkiksi Vanhankaupunginlahden hoito- ja käyttösuunnitelman päivistyksen yhteydessä.

Hoito- ja kunnostustoimista

Suunnittelualueeseen kuuluvat merenlahdet ovat Bruksviken, Torpviken, Kapellviken sekä Karlvik. Lintualuekokonaisuuteen lukeutuva Porvarinlahti tullaan selvityksen mukaan käsittelemään osana erillistä hoito- ja käyttösuunnitelmatyötä. Linnuston kannalta keskeisintä kaikilla lahdilla on rantaniittyjen hoito ja niittyalueiden pitäminen avoimena sekä avovesialueiden lisääminen (erityisen tärkeää voimakkaasti umpeenkasvaneen Karlvikin alueella ja Kapellvikenillä). Hoidon tulee olla riittävän intensiivistä ja jatkuvaa. Lisäksi pesimälinnuston kannalta elintärkeää on vieraspetojen tehopyynti kaikilla lahdilla.

Bruksvikenillä ja Torpvikenillä jo aloitettujen kunnostustoimenpiteiden vaikutus on viime vuosina ollut jossain määrin nähtävissä pesimälinnuston kehityksessä ja voimakkaammin alueella levähtävien lintujen määrissä. Erityisesti syysmuuton aikana alueella on levähtänyt alueellisesti merkittäviä määriä kahlaajia, ja viitteitä esimerkiksi valkoposkikihanhien yöpymisestä lahdilla on niin ikään havaittu viime aikoina. Nämä aloitetut kunnostustoimet eli niitto, laidunnus ja jyrshintä on tärkeää ulottaa alueen muille lahdille ja selvittää nykyisten hoitoalojen laajentamismahdollisuuksia.

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa nämä tarpeet on tunnistettu asianmukaisesti ja toimenpiteet kohdistettu tehokkaasti. Kannatamme lämpimästi kaikkia suunnitelman osiossa 5.3 esitettyjä toimenpiteitä linnuston elinolosuhteiden parantamiseksi alueella ja painotamme tärkeimpinä edellä mainittuja. Kiitämme esitettyjä toimenpiteitä myös kattavuudesta: Karlvikin ekologiseen kokonaisuuteen lukeutuvan Östersundomin niityn kunnostuksen, Karhusaarentien eteläpuolisen järviruokoalueen kunnostuksen sekä Kapellvikenin lounaispuolelle suunnitellun kosteikkoaltaan luomisen kaltaiset toimenpiteet tukevat erinomaisesti koko suunnittelualuekokonaisuuden linnustoarvojen parantamista.

Huomioimme, että Torpvikenin suun umpeutuneen väylän avaaminen helpottaisi oleellisesti vesilintujen pääsyä mereltä lahdelle ja parantaisi pesimämahdollisuuksia lahdella merkittävästi. Kannatamme lahdensuun vesiväylän avaamista siinäkin tapauksessa, että toimenpiteitä varten tulee hakea vesilain 2 luvun 11 §:n 2 momentin mukainen poikkeuslupa mahdollisen fladan vuoksi.

Virkistyskäytön suunnitelmista

Tringan vuorovaikutusprosessissa esittämät huomiot virkistyskäytön suhteen kohdistuivat ensisijaisesti kasvavaan virkistyskäyttöön varautumiseen riittävän infran avulla, käytön ohjaamiseen pois herkiltä alueilta ja linnustolle virkistyskäytöstä aiheutuvan häiriön minimointiin sekä lintutornien ja -lavojen sijaintiin ja kattaviin opaste- ja infotauluihin.

Kapellvikenin rauhoittaminen virkistyskäytöltä ja suositus siitä, ettei alueelle toteuteta lintulahtien halki kulkevia reittejä ovat häiriövaikutuksen minimoimiseksi kannatettavia esityksiä. Suunnitelman taulukossa 6 esitetyt virkistyskäytön ohjauksen ja palvelurakenteiden ehdotukset ovat niin ikään kannatettavia, ja erityisen tervetulleena pidämme esitystä viiden lintutornin ja kahden katselulavan toteuttamisesta lintuvesien alueelle. Myös lintutornien ja lavojen ehdotetut sijainnit (lintutornien sijainnit Bruksvikenin länsireunan laidunalueen puuston reunassa, Torpvikenin pohjoisreunan vanhan kivilaiturin luona, Kapellvikenin länsiosan eteläreunan nykyisen sähkölinjan luona ja pohjoisosan ruovikkoalueen länsilaidassa sekä Karlvikin Karhusaarentien pohjoispuolella olevan metsäsaarekkeen koilliskulmassa ja lavojen sijainnit Bruksvikenin pohjoisrannalla, Kapellvikenin etelärannalla Talosaaren puolella ja ylimääräisenä, Krapuojan kosteikon toteutumiseen sidottuna mahdollisuutena Marbackenin metsäsaarekkeen pohjoispäässä) ovat perusteltuja ja toimivia. Katselurakenteista pidämme prioriteetteina Bruksvikenin ja Torpvikenin torneja ja lavaa, sillä näillä alueilla kunnostus- ja hoitotoimet ovat tällä hetkellä pisimmällä.

Pidämme tärkeänä myös mahdollisimman pitkälti esteettöminä toteutettavia rakenteita ja kulkuyhteyksiä yhdenvertaisuuden ja lintuharrastuksen edistämisen näkökulmasta, ja samoin alueen saavutettavuuden parantamista niin julkisen liikenteen kuin pyöräilyn kautta tulee alueen suunnittelussa selvittää.

Alueen sähkölinjojen osalta kannatamme lintuturvallisuuden edistämiseksi ja törmäyskuolemien vähentämiseksi Kapellvikenin sähkölinjan poistamista ja Bruksvikenin sähkölinjan varustamista varoittavin palloin.

Lopuksi

Kauan odotettu ja erinomainen hoito- ja käyttösuunnitelma on hyvä ensimmäinen askel kohti Östersundomin lintuvesien kunnostustyötä, linnustoarvojen parantamista sekä virkistyskäyttöinfran ja lintuharrastuksen kehittämistä alueella. Suunnitelma itsessään ei kuitenkaan yksin riitä, vaan suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteuttamiseen on tartuttava. Liitteessä 1 esitetty kertaluontoisia toimenpiteitä ja toistuvaa luonnonhoitoa ja kunnossapitoa koskeva aikataulu on kannatettava, ja edellytämme, että aikataulusta pidetään kiinni. Samoin muistutamme siitä, että suunnitelmassa esitettyjen kunnostus- ja hoitotoimenpiteiden tulee olla ensisijaisia virkistyskäytön kehittämiseen tähtääviin toimenpiteisiin nähden ja että Östersundomin lintuvesien linnustoarvojen parantamisen sekä pesimälinnuston että levähtävien lintujen osalta tulee olla tärkein prioriteetti suunnitelmaa toimeenpantaessa. Vesilain mukaisen luvan vaatimien toimenpiteiden tarkempaan suunnitteluun ja luvanhakuun on syytä valita konsultti, jolla on kokemusta kyseisten toimenpiteiden toteuttamisesta.

Suunnitelmassa esitetty pesimälinnustonseurannan toteutus kolmen vuoden välein on riittävä.

Helsingissä 11.3.2024

Aleksi Mikola

Puheenjohtaja

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —

Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry